

ตำรวจตั้งด่านตรวจค้น ละเมิดเสรีภาพประชาชน รถชนเสียหาย เจ็บ ตาย ใครรับผิดชอบ?

เสียงประชาชน ปฏิรูปตำรวจ

พินตำรวจเอกวิรุฒ ศิริสวัสดิบุตร
virute_sir@hotmail.com

ป

ญูหาตำรวจไทย นำลึงกิดขวางต่างๆ มาวางบนถนน "ตั้งด่าน" ตรวจค้นบุคคลและยานพาหนะบนทางหลวงสายต่างๆ สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนทั่วประเทศ

ไม่ว่าจะเป็นการเรียกส่งสัญญาณให้หยุดรถแล้ว **ขอตรวจสภาพยานพาหนะ** ว่ามีอุปกรณ์ส่วนควบครบถ้วนหรือไม่ ก้มลงไปใต้ท้องรถดูกันแม้กระทั่ง "ท่อพัก" ว่ามีหรือไม่ ซึ่งกรมการขนส่งทางบกยืนยันแล้วว่าไม่มี!

การให้เป่าเครื่องวัดหาปริมาณแอลกอฮอล์ ตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะ ด้วยความท่วงโย ตรวจหาสิ่งผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติดและอาวุธปืน แม้กระทั่งมีดพกบางประเภทเช่น คัตเตอร์ ที่เป็นเครื่องมือประกอบธุรกิจหรืออุปกรณ์การทำงานของประชาชนบางอาชีพอย่างหนึ่ง

ซึ่งอาจถูกตำรวจ **ผู้ไม่รักกฎหมาย** หลายคนกล่าวหาแม้กระทั่งผู้เป็นหญิงสาวว่า **พกพาอาวุธ** จับกุมเอาได้

โดยอ้างว่าเพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมและกวดขันวินัยจราจร ลดอุบัติเหตุและความตายบนถนนที่ประเทศไทยมีสถิติสูงถึงปีละ 22,000 คน **ติดอันดับต้นของโลกมาหลายสิบปี**

ตำรวจผู้น้อยทุกคนจำเป็นและ **จำใจ** ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา?

มีทั้งการตั้งด่านตามปกติที่กระทำกันเป็นประจำทุกวัน และเน้นในช่วง 7 วันอันตราย เทศกาลสงกรานต์หรือปีใหม่ที่กำลังดำเนินการกันอย่างระมัดระวังทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคอยู่ขณะนี้

แม้รัฐบาลและตำรวจผู้ใหญ่หลายคนจะบอกว่าเป็นวิธีแก้ปัญหาอาชญากรรมและลดอุบัติเหตุบนถนนได้อย่างดี มีผลการปฏิบัติในการจับกุมแต่ละปีมากมาย?

ถ้าตำรวจไม่ตั้งด่าน ก็อาจมีปัญหอาชญากรรมรวมทั้งคนเจ็บตายจากอุบัติเหตุจราจรมากกว่านี้?

แต่ในข้อเท็จจริง เป็นเรื่องที่ **สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้**

ประชาชน โดยเฉพาะคนยากจนอย่างยิ่ง

ไม่ว่าจะเป็นความหวาดผวาว่าจะถูกยึดยา ยัดข้อหา หรือเสียเวลาในการเดินทาง ประชาชนผู้ขับขี่รถและผู้โดยสาร **นับแสนนับล้านคน** ต้องชะลอหรือหยุดรถให้ตำรวจตรวจค้น แม้ว่าส่วนใหญ่จะไม่ได้กระทำความผิดกฎหมาย มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสิ่งผิดกฎหมายอะไรไว้ในความครอบครอง

ตำรวจบางคนก็ถามโน่นถามนี่ทั้งคนขับและผู้โดยสารว่าจะไปไหน ขอตรวจดูใบขับขี่และบัตรประชาชนเพื่อค้นหาคนต่างด้าว ฯลฯ สารพัด? ที่สำคัญก็คือ ถือเป็นภาระละเมิดรัฐธรรมนูญมาตรา 38 ที่บัญญัติว่า

"บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทาง การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงแห่งรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน"

การตั้งด่านดังกล่าว ตำรวจผู้ใหญ่มักจะอ้างว่ามีอำนาจทำได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 93 ซึ่งบัญญัติว่า

"ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น โดยมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งผิดกฎหมายไว้ในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิดหรือมิไว้เป็นความผิด

ซึ่งแท้จริงมีความหมายว่า ตำรวจผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ทุกคนจะมีอำนาจตรวจค้นตัวประชาชนคนใดก็ได้ต่อเมื่อ **มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสิ่งผิดกฎหมายไว้ในความครอบครองหรือได้มาโดยการกระทำความผิดกฎหมาย** แล้วเท่านั้น

ไม่มีตำรวจชั้นยศใด **แม้กระทั่งพลตำรวจเอก** มีอำนาจกระทำหรือสั่งให้ใครทั้งผู้ใต้บังคับบัญชาหรือตำรวจอาสา นำลึงกิดขวางต่างๆ มาวางบนถนนแต่อย่างใด

เป็นข้อห้ามตาม พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ.2535 **มาตรา 39** ที่บัญญัติว่า **"ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง วาง แขนง หรือกระทำการใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตราย หรือเกิดความไม่สะดวกต่อการใช้ทาง"**

ไม่มีข้อยกเว้นให้ใครมีอำนาจ "ทำ" หรือ "อนุญาต" ให้ใครทำได้ทั้งสิ้น

แม้แต่ **ผู้อำนวยการทางหลวงแผ่นดิน** คืออธิบดีกรมทางหลวงเอง ก็มีอำนาจอนุญาตเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้อง **งานทาง** เช่น การซ่อมสร้างทางหลวงตามมาตรา 38 เท่านั้น

ผู้ฝ่าฝืนมีโทษตามมาตรา 72 มีโทษ **จำคุกถึง 3 ปี**

เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรักษากฎหมายมิให้ผู้ใดฝ่าฝืน พ.ร.บ.ทางหลวง ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อคุ้มครองถนนทุกสายให้อยู่ในสภาพปลอดภัยและสะดวกต่อการสัญจรของผู้คนก็คือ **ข้าราชการกรม**

ทางหลวงที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น เจ้าพนักงานทางหลวง ทุกคน โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ร่วมกันเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย ออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น การกำหนดความเร็ว รวมทั้งการจัดทำป้าย เครื่องหมายและสัญญาณต่างๆ

ซึ่งไม่มีใครทราบว่าจะเหตุใดในช่วงเวลาที่ผ่านมาทำไม กรมทางหลวงจึงไม่ได้ตรวจตราควบคุมให้ตำรวจฝ่าฝืน พ.ร.บ.ทางหลวงในเรื่องดังกล่าว ซึ่งมีความสำคัญต่อการคุ้มครองทางอย่างมาก?

เพราะในข้อเท็จจริง ได้ก่อให้เกิดความไม่สะดวกไปจนกระทั่งความเดือดร้อนต่อประชาชน

และที่สำคัญคือเป็นอันตรายต่อผู้ขับขี่ถนนอย่างยิ่ง!

หลายพื้นที่ แม้กระทั่งในเขตกรุงเทพมหานคร ได้เกิดอุบัติเหตุรถชนกันมากมาย มีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือแม้กระทั่งถึงแก่ความตายก็เคยปรากฏ

เช่น ฝรั่งเศสชาติคนหนึ่งที่ซื้อรถจักรยานยนต์เสียหลักจากการตั้งด่านที่จังหวัดพัทลุงเมื่อสองสามปีก่อน

นอกจากนั้น ในความเป็นจริง เป็นที่รู้กันในหมู่ประชาชน โดยเฉพาะคนขับรถบรรทุกอาชีพว่า การตั้งด่านของตำรวจนั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อการหารายได้เป็นส่วนใหญ่!

ไม่ว่าจะเป็นจาก ส่วนแบ่งค่าปรับจราจร ซึ่งการตั้งด่านจะทำให้สามารถจับกุมได้มากกว่า รวมไปถึงการตรวจค้นหาอาวุธและยาเสพติด

ตรวจพบแล้วก็นำตัวไปพูดคุยเจรจากัน โดยไม่รีบเขียนบันทึกจับกุมควบคุมตัวส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีลงบันทึกประจำวันเป็นหลักฐานทันที!

ตำรวจผู้ใหญ่ที่ไม่รู้กฎหมาย หลายคนหลงผิดคิดว่าการตั้งด่านนำสิ่งกีดขวางต่างๆ มาวางบนทางหลวง เป็นอำนาจที่ตำรวจสามารถทำได้เพื่อสะดวกแก่การตรวจค้นประชาชนตาม ป.วิอาญา

แต่แค่คำถามง่ายๆ ว่า ถ้าเกิดอุบัติเหตุ รถชนกันเสียหาย มีคนได้รับบาดเจ็บหรือตาย

ใครคือผู้รับผิดชอบทั้งทางอาญาและชดใช้ทางแพ่งทั้งหมด?

คงไม่พ้นตำรวจผู้น้อยที่ จำใจ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายให้นำสิ่งกีดขวางต่างๆ มาวางบนทางหลวงนั้นอย่างแนบเนียน!

ดังนั้น จึงไม่น่าแปลกใจในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุรถชนกันเสียหาย หรือยิ่งหากมีคนเจ็บหรือตาย ตำรวจทุกคนต้องรีบเก็บกรวยยางหรือแผงเหล็กแยกย้ายกันหลบหนีให้เร็วที่สุด!